

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze bakalářská práce

Zhodnocení produktivity práce v zemědělství v EU

Martin GALISZ

© 2015 ČZU v Praze

Zhodnocení produktivity práce v zemědělství v EU

Souhrn

Tato bakalářská práce se v teoretické části zabývá literární rešerší a definováním základních pojmů potřebných k porozumění práce. Na to navazuje společná zemědělská politika EU, jak jsou nastaveny standardy pro zemědělství a vývoj změn společné politiky v průběhu let. Poté jsou pomocí deskripce prezentovány výsledné hodnoty, na což následně navazuje jejich komparace mezi různými státy EU. V praktické části práce je věnována pozornost především změnám v zemědělství v České republice v 90. letech a po vstupu do EU. Závěrem nalezneme informace o pár dalších vybraných státech EU a predikci vývoje zemědělství do budoucna.

Klíčová slova:

práce, produktivita práce, efektivnost, Evropská unie, výrobní zaměření, ukazatelé produktivity práce, přidaná hodnota

Cílem předkládané práce bylo především zmapovat, zanalyzovat a také zhodnotit produktivitu zemědělství ve vybraných zemích EU. Přičemž hloubka a počet zemí, jejichž produktivita zemědělství byla sledována, odpovídá potřebám, rozsahu i typu této práce.

Práce je tvořena dvěma částmi, teoretickou a praktickou. V teoretické rovině byly objasněny především základní odborné pojmy, které s problematikou, které se věnuje praktická část textu souvisí. V teoretické části textu byl tedy objasněn termín práce a její formy, definován výrobní proces včetně jeho možných vstupů i výstupů. Dále byla v teoretické části stručně nastíněna problematika zemědělství v EU, především zde byly objasněny principy a cíle společné zemědělské politiky a dále zhodnocen aktuální stav produkce i produktivity zemědělství EU.

V teoretické části textu byla nejvíce využitou metodou metoda deskripce (popisu), kdy byla sledovaná odborná problematika důkladně popsána na základě literární rešerše vybraných odborných knižních titulů. Souběžně s metodou deskripce byla použita také metoda komparace, porovnávány byly názory či definice různých autorů.

V rámci komparace byly vymezeny především typické zemědělské komodity produkované ve vybraných zemích EU, také bylo uvedeno, jaké rozdíly existují v produkci vybraných komodit, ale také v objemu zemědělské půdy. Byly zjištěny také rozdíly v zastoupení zemědělských podniků v jednotlivých členských zemích dle jejich velikosti i podílu tzv. rodinných zemědělských podniků a počtu rodinných příslušníků, kteří v podniku pracovali. Jednotlivé země se také liší podílem zemědělské produkce na celkově dosahovaném HDP i počtu osob, které jsou průměrně zaměstnány v zemědělství. Zde byl také zaznamenán sestupný trend, kdy ve většině vyspělých ekonomik a tedy prakticky všech členských státech Evropské unie počet pracovníků v zemědělství klesá navzdory rostoucímu objemu produkce. Je také možné nalézt významné rozdíly ve vývoji zemědělství na konkrétním území v určitém státu, při provedení komparace lze tedy nalézt významné rozdíly v zemědělské produkci jednotlivých zemí. Proto také hlavní náplní práce byla komparace produktivity zemědělství i konkrétní zemědělské produkce ve vybraných členských státech EU, přičemž největší pozornost byla samozřejmě věnována zemědělství České republiky. Snahou práce také bylo zachytit rozdíly, ke kterým v zemědělské produkci vybraných členských států Evropské unie došlo v souvislosti se vstupem do Evropské unie. Zde je nutné zdůraznit, že zásadní vliv pro všechny nově vstupující členské státy EU měla tzv. Společná zemědělská politika Evropské unie. Objasnění tohoto pojmu i principům, na kterých je SZP

EU založena byla věnována samostatná kapitola bakalářské práce, stejně tak byla zmíněna společná koncepce agrární politiky, což jsou nástroje, které částečně limitují svobodné konkurenční působení všech zemědělských subjektů napříč celou Evropskou unií.

Jak již bylo zmíněno výše, v praktické části byla věnována pozornost komparaci produktivity práce zemědělství ve vybraných členských státech EU. Více pozornosti bylo věnováno zemědělství České republiky po vstupu do Evropské unie a v roce 2013. V této části práce pak byla využita především metoda obsahové analýzy. Přičemž předmětem analýzy byly vybrané statistické databáze, především informace shromažďované Českým statistickým úřadem a Eurostatem, šlo tedy především o využití metod popisné statistiky, popř. shlukové analýzy. Informace ze statistických databází byly vyhledávány především v rámci on-line přístupu (internet), méně často také v tištěných médiích (odborné časopisy zabývající se problematikou zemědělství či statistikou, například časopis Statistika a My, či zprávy o stavu zemědělství ČR v jednotlivých letech). Samozřejmě také v praktické části textu práce byly použity nejčastěji používané metody vědecké práce, tedy metoda deskripce a metoda komparace. Dále byla využita metoda dedukce, kdy byly na základě zjištěných statistických údajů a jejich vývoje v čase vyvozeny konkrétní závěry či predikován další vývoj v zemědělském odvětví.

Cílem práce bylo především zmapovat, zanalyzovat a také zhodnotit produktivitu zemědělství ve vybraných zemích EU. Vyjma zmapování produktivity práce ve vybraných členských státech EU byla cílem také komparace produktivity zvolených členských států EU, určení, které státy dosahují výborných výsledků v produkci určitých komodit a naopak také států, které mají v produkci konkrétních komodit nedostatky, které nejsou zapříčiněny objektivními příčinami. Při realizaci této komparace byla samozřejmě zohledněna plocha zemědělské půdy i odlišné podnebné podmínky. Dílčím cílem bakalářské práce byla identifikace vlivů a faktorů, které rozdílly v produktivitě práce v zemědělství ovlivňují, jaké typy zemědělských podniků převládají (dle velikosti, počtu pracovníků, formy vlastnictví apod.), jaké jsou případně faktory, které ovlivňují růst produktivity a jakého charakteru tento růst je (extenzivní či intenzivní růst apod.).

Závěrem tedy lze konstatovat, že tyto cíle bakalářské práce byly v rámci obsahu textu splněny.

Seznam vybraných použitých zdrojů:

HOUŠKA, Václav, GÖMÖOVÁ, Eva. *Produktivita práce a faktory jejího růstu v zemědělství*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav sociálně ekonomických informací, 1971. 22 s.

KUBÁT, František. *Produktivita práce v zemědělství*. 1. vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1959. 227 s.

LHOTSKÁ, Dagmar. *Snižil se podíl orné půdy, zlepšila se užitkovost*. Časopis STATISTIKA A MY č. 07-08/2014, ročník 4, ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 19925.

ROTTOVÁ, Alena. *Pracovní síly a produktivita práce v zemědělství - mezinárodní srovnání*. 1. vyd. Praha: Ústav vědeckotechnických informací pro zemědělství, 1992. 42 s.

BYDŽOVSKÁ, Marie, Euroskop.cz. *Zemědělství, společná zemědělská politika* [online]. Praha: Euroskop. Poslední aktualizace 2015 [cit. 2015-09-15]. Dostupné na WWW: <https://www.euroskop.cz/8924/sekce/zemedelstvi/>